

Sona xanım Vəliyevaya açıq məktubu

Hörmətli Sona xanım!

Bu məktubu Sizə BDU-nun Jurnalistika fakültəsinin çox sayılı, xüsusən də II, III, IV kurs tələbələri və öz adımdan ünvanlayıram. Əvvəla Sizə və "Kaspi" qəzetinin baş redaktoru İlham Quliyevə bütövlükdə qəzetin kollektivinə çox böyük minnətdarlığımızı bildiririk. Əvvəla ona görə ki, qəzetiniz mütəmadi olaraq bizə (tələbələrə və mənə) daima qayğı ilə yanaşır. İkinci Sizin fakültəmizə hədiyyə etdiyiniz "Üç əsrin qəzeti" (2011) və "Kaspi" -maarifçilik meydanı" (2016) adlı məqalələr toplusu yalnız Azərbaycanda maarifçilik, dövlətçilik, müstəqillik ənənələrini, deyil həm də Azərbaycan mətbuatının yaranması, formalaşması və inkişafı tarixini əks etdirən əsərlərdir. Hər iki əsər də ölkəmizin görkəmli tədqiqatçı alimlərinin araşdırma məqalələri yer alıb. Yalnız mətbuatımızın deyil, xalqımızın, millətimizin, vətənimizin taleyi ilə bağlı "Can alıb can verəcək məsələ"lərlə zəngin olan "varisləri olduğumuz o böyük şəxsiyyətlər qarşısında daima mənəvi borcumuzun olduğunu" hər an bizə dərk etdirən bu əsər mətbuatşünaslığımız üçün möhtəşəm bir abidədir desək mənə yanılmazdır.

Fakültəmizdə II kursdan "Azərbaycan jurnalistika tarixi" fənni tədris edilməyə başlayır. III, IV kurslardan isə seçmə fənn kimi "Füyuzat jurnalistikası", "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrünün mətbuatı", "Azərbaycan Sovet dövrünün mətbuatı", "Cənubi Azərbaycan mətbuatı" və "Mühacir mətbuatı" adı altında tədris edilir.

Amma bu fənlərlə bağlı yazılan, xüsusən də 1920-ci ilin sonlarından 1950-ci illərin sonlarına qədər olan dövrü əhəmiyyətli elmi-bədii ədəbiyyatlarda, monoqrafiyalarda, dərslərdə və dərslər vəsaitlərində Azərbaycan mətbuat tarixi dövrün tələb və təkliflərinə uyğun tədqiqatla cəlb edildiyi üçün obyektivlikdən çox uzaqdır. Uzun illər ciddi sınaqlar, çətinliklər və problemlərlə üz-üzə qalmış Azərbaycan mətbuat tarixi ideoloji baxımdan hakim partiyanın prinsiplərinə uyğun tədqiqatla cəlb edilməmişdir. Bu da ədəbi hadisələrin, faktların təhlilində uzun müddət vulqar sosiologizmin rəhbər tutulması, ictimai və bədii fikir tariximizin düzgün qiymətləndirilməməsinə səbəb olmuşdur.

Azərbaycan mətbuat tarixinin bir qolunu təşkil edən "Füyuzat jurnalistikası", "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrünün mətbuatı", "Cənubi Azərbaycan mətbuatı" və "Mühacirət mətbuatı" sovet dövrü tədqiqatlarında ya həddən ziya tənqidə, təhqirə məruz qalmış ya da bəzi tədqiqatçılarımız tərəfindən "unudulmuşdur".

Bildiyiniz kimi siyasi-ictimai hadisələrin son dərəcə ziddiyyətli, mürəkkəb bir zamanında fəaliyyətə

başlayan, inkişaf edən Azərbaycan mətbuatı xalqımızın, mədəniyyətimizin "məruz qaldığı bütün siyasi, ictimai, ideoloji təbəddülatları bilavasitə öz üzərində hiss etmiş və cəmiyyətin informasiya mübadiləsinə ehtiyacının nəticəsi kimi ortaya çıxmış, inkişaf etmiş, yarandığı gündən bugünə kimi özünə qarşı elmi-analitik, tənqidi münasibətilə seçilmişdir".

Odur ki, ictimai fikir tariximizin, müstəqilliyimizin, dövlətçiliyimizin inkişafının öyrənilməsində, zəngin tarixi inkişaf yolu keçmiş Azərbaycan mətbuatı tarixinin araşdırılmasının çox böyük rolu və əhəmiyyəti var. Bu araşdırmalar nəticəsində Azərbaycan mətbuatının inkişafı tarixi ilə yanaşı müstəqilliyimizin, dövlətçiliyimizin inkişaf tarixini, ənənələrini, onun elmi-nəzəri prinsiplərini əks etdirən məqamlar da aşkar edilərək üzə çıxarılır. Unutmaq olmaz ki, fəaliyyətdə olduğu dövrün abu-havasını, ictimai-siyasi, iqtisadi-mədəni mənzərəsini açıqlayan mətbuat tarixinin doğru, dürüst, araşdırılması həm də tariximizin araşdırılması deməkdir.

Tarixə, keçmişə mədəni-mənəvi irsə münasibət ictimai elmlər üçün həmişə aktual olmuş xüsusən də xalqımız yenidən dövlət müstəqilliyini qazandıqdan sonra (1990) Azərbaycan elmi bu sahədə uzun zaman höküm sürmüş donuq ideoloji-metodoloji ehkamlardan tədricən xilas olmuş, milli mənlilik şüurunun oyanışı ilə əlaqədar tarixi, ədəbi-mədəni, mətbu irsin qaynaqlarına yeni, daha sərbəst baxış formalaşmağa başlamışdır. Bu gün-müştəqil dövlət quruculuğunun ən məsul dövründə milli-mənəvi dəyərlərimizin, tarixi keçmişimizin təhrif edilmədən tədqiqi, təbliği, qiymətləndirilməsi son dərəcə vacibdir. Çünki Azərbaycan qəzetçiliyi tarixində yaranan demokratik ənənələr, müsbət addımlar, obyektivlik, tərəfsizlik bu gün məntiqlə izah olunmalı və azad fikrin ifadə olunmasında klassiklərimizin təcrübəsindən bəhrələnməliyik.

Hörmətli Sona xanım! Sizin rəhbərliyiniz və xeyirxahlığınızla "Kaspi" qəzeti və "Kaspi" Təhsil Şirkətinin ərsəyə gətirdiyi hər iki əsər də

("Üç əsrin qəzeti" və "Kaspi"-maarifçilik meydanı") çoxillik mətbu irsimizin bu vaxta qədər üstüörtülü saxlanılan, təhrif edilən, saxtalaşdırılan bir çox mətləblərinin gün işığına, həqiqət və aşkarlıq meydanına çıxarılmasının, tariximizin, "ağ ləkələrinin" aradan qaldırılmasının şahidi oluruq. Çox zəngün mənə, qiymətli, əvəzsiz məxəz rolunu oynayan bu dəyərli əsərlər biz tələbələrə məşğələlərə və imtahanlara hazırlaşmaqda yaxından yardımçı olur.

Milli mətbuatımızın bir çox mərhələləri, şəxsiyyətləri, ədəbi hərəkatları (xüsusən də 20-ci yüzilin əvvəllərində daha böyük nəliyyətlərə imza atan realistlər və romantiklər) haqqında dəyərli, maraqlı bilgiler əldə etdik. Mətbuatımızla, mədəniyyətimizlə, maarifimizlə, ədəbiyyatımızla bağlı olan, milli əxlaq-mənəvi dəyərlərimizi əks etdirən bu toplu, dəyərli miras bizim üçün hər zaman qiymətlidir.

Maarifimizin, mətbuatımızın yaranmasında, formalaşmasında min bir əzab-əziyyətə qatlaşan, bəzən ailəsini də bu işə cəlb edən (Həsən bəyin və Mirzə Cəlilin xanımları da) H.Zərdabi, F.Köçərli, M.Cəlil, Ü.Hacıbəyli, Ə.M.Topçubaşov, Ə.Hüseynzadə, Ə.Ağaoğlu, H.Z.Tağıyev, İ.Qaspiyalı, N.Nərimanov, M.Şahtaxtı, M.Ə.Rəsulzadə, Ö.F.Nemanzadə, C.Hacıbəyli, Ş.Əfəndizadə və daha neçə-neçə klassiklərimizin həyatı, fəaliyyəti haqqında "araşdırma yazılar, arxiv sənədləri, fotolar, xatirələr yer almış" bu toplu biz tələbələr üçün həqiqətən çox dəyərli və qiymətli bir hədiyyədir. Bu həm də kaspiçilərin irs-varislik münasibətini əks etdirən gözəl bir nümunədir. Sona xanım Sizin təbrinizcə desək: "bu varislik-düşüncə təəssübkeşliyi, ənənələri yaşatmaq, ona sadıqlıq şərfəli məfkurə daşıyıcısı olmaq deməkdir". Bununla yanaşı həm də biz gəncləri milli hiss, milli duyğu, milli təpər, milli birlik və həmrəyliyi uğrunda, sələflərimiz kimi torpaq, millət yolunda mübarizəyə səsləyən bir VƏTƏN çağırışıdır!

Sona xanım Siz qeyd edirsiniz ki, "Onlar Vətən və onun işıqlı gələcəyi uğrunda böyük inam və sevgi ilə mücadilə apardılar". Əmin ola bilərsiniz ki, bu gün hər bir Azərbaycan gənci torpağının azadlığı, dövlətinin müstəqilliyi uğrunda O BÖYÜK SƏLƏFLƏRİMİZİN ruhuna layiq mübarizə aparmağa hazırdır!

Sonda bir daha qeyd etmək istərdik ki, fakültəmizi təmənnəsiz, mütəmadi olaraq Azərbaycan mətbuatı tarixinə dair qiymətli əsərlərlə təmin etdiyiniz üçün Sizə və əməyi olan hər bir kaspiçiyə minnətdarlığımızı bildiri və bu xeyirxah ənənələri davam etdirməkdə uğurlar diləyirik.

BDU-nun Jurnalistika fakültəsinin bir qrup tələbəsi və Qərənfil Dünyamin qızı